

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและการสร้างมูลค่าเพิ่มหมูหลุมกึ่งอินทรีย์ของคนรุ่นใหม่
กรณีศึกษาหมูยืมทุ่งขามหมู่บ้านทุ่งขามต.ไชยสถานอ.เมืองจ.น่าน

The development of community enterprise and add value to Semi-Bio swine production of youth of
MooYimToongKham, Nan

พัชรินทร์วีเชษฐรัตน์* สุริยุป อุ้ยน้ำเที่ยง** ศิระศรี โยธิน***

*,** นิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการตลาดคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยศิลปากร

*** สาขาวิชาการตลาดคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยศิลปากร คณะวิทยาการจัดการ,

มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี, จังหวัดเพชรบุรีเลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยาอำเภอชะอำจังหวัดเพชรบุรี 76120

Email:sadzong@hotmail.com,suriyu.o@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงหมูหลุมกึ่งอินทรีย์ของคนรุ่นใหม่ของหมู่บ้านทุ่งขาม และ 2) เพื่อศึกษาการจัดการการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จากหมูหลุมกึ่งอินทรีย์ โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักคือนายอดุลย์ ชาวโน ไชยเขาวชนผู้ประกอบการเลี้ยงหมูหลุมกึ่งอินทรีย์ และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า

- 1) แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนช่วยสร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคงให้กับคนในหมู่บ้าน โดยใช้อาหารสำเร็จรูปผสมกับธัญพืชในท้องถิ่นช่วยลดค่าใช้จ่ายอาหาร และแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้
- 2) การสร้างมูลค่าเพิ่มจากหมูหลุมกึ่งอินทรีย์โดยใช้เครื่องมือส่วนประสมทางการตลาดเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์เป็นอาหารและวางช่องทางการจัดจำหน่ายให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า

คำสำคัญ : วิสาหกิจชุมชน, การสร้างมูลค่าเพิ่ม, กลยุทธ์ทางการตลาด

Abstract

There are two aims of this research which are: 1) to study the development of community enterprise of Semi-bio swine farm of youth in Nan. 2) to study the value of Semi-Bio swine production which is increased.

In addition, we used the qualitative research for searching the information and collected the data by interview.

We received the main information from Mr. Adul Saonochai who is the operator of Semi-bio swine farm of MooYimToongKham in Nan.

The results of this research can be concluded in two points which are:

- 1) It helps to increase the income and jobs to ensure that it's stability for the community by mixing the instant foods and local foods to reduce the cost and process.
- 2) It adds the value of products by using marketing strategies and achieves the customer's needs.

Keyword: community enterprise, value creation, marketing strategy

บทนำ

การเลี้ยงหมูหลุมเป็นหนึ่งในโครงการพระราชดำริฯเพื่อพัฒนาเกษตรกรไทยมีการผลิตอย่างพอเพียงโดยยึดหลักธรรมชาติ(พรทิพา,2549) การเลี้ยงสุกรอินทรีย์หรือหมูหลุมเป็นแนวทางการเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและช่วยสร้างการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรไทยได้สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงเนื่องด้วยเกษตรกรนั้นเป็นผู้มีรายได้น้อยซึ่งโดยปกติแล้วมักจะทำการเกษตรเพื่อขาย(มงคล, วิชัยและฉลองศรี, 2554) จึงไม่มีทุนตลอดปีที่จะสามารถซื้ออาหารมาเลี้ยงหมูได้ในราคาที่สูงจึงมีการนำเศษอาหารหรือผักสดต่างๆมาเลี้ยงหมูในหลุมที่ขุดเอาไว้ลึกประมาณ90เซนติเมตร การเลี้ยงหมูหลุมจะทำให้หมูสุขภาพแข็งแรงใช้ต้นทุนที่ต่ำกว่าการเลี้ยงแบบทั่วไปเกษตรกรไม่ต้องเสียเวลาที่จะต้องมากำจัดมูลสัตว์ไม่เหม็นและไม่มียุงอีกด้วย(อดุลย์, 2559)

เนื่องจากราคาอาหารสุกรและราคาสุกรในตลาดมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทำให้คาดการณ์ได้ยากการเลี้ยงแบบดั้งเดิมทำให้เกษตรกรประสบปัญหาการขาดทุนแม้จะทำให้หมูโตเร็วผลผลิตมากแต่ทำให้มีกลิ่นเหม็นรบกวนเพราะต้องเลี้ยงหมูจำนวนมากในพื้นที่จำกัดใช้สารเร่งเนื้อแดงยาและวัคซีนเพื่อป้องกันโรคไม่ให้เกิดการสูญเสียทำให้มีการลงทุนมากคุณอดุลชาวนโนไชยคิดว่าควรมีความรู้ในเรื่องการผลิตให้มีประสิทธิภาพต้นทุนการผลิตและการตลาดรวมไปถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มากยิ่งขึ้น(อดุลย์,2559)ความไม่แน่นอนของราคาสุกรขึ้นอยู่กับปริมาณของสุกรที่ออกสู่ตลาดและความต้องการของตลาดในขณะนั้นและยังมีโรคระบาดน้ำท่วมราคาอาหารสัตว์แพงก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ราคาสุกรตกต่ำเกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาสุกรได้เลย(เมธา, 2553)

นายอดุลชาวนโนไชยเล็งวิธีเลี้ยงสุกรแบบธรรมชาติหรือหมูหลุมช่วยลดปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสุกรได้แสดงพฤติกรรมได้อย่างอิสระใช้ต้นทุนการผลิตต่ำและมีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายผลพลอยได้จากการเลี้ยงทำให้เป็นการผลิตสุกรอย่างครบวงจร ลดความเสี่ยงต่อการขาดทุนมีการแปรรูปเนื้อสุกรให้เก็บได้นานและเพื่อเพิ่มมูลค่าของเนื้อสุกร โดยมีจุดเด่นอยู่ที่เนื้อสุกรอนามัยดำเนินการผลิตหมูหลุมกึ่งอินทรีย์เพื่อสวัสดิภาพที่ดีของสุกรและเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค (อดุลย์,2559)การเลี้ยงแบบหมูหลุมพบว่าสุกรได้อยู่แบบธรรมชาติทำให้ไม่มีความเครียดและเป็นที่ต้องการของพ่อค้าในท้องถิ่นเพราะซากมีเนื้อแดงมากและมีไขมันน้อยโดยเน้นการใช้จุลินทรีย์ทำให้สุกรสามารถต้านทานโรคไม่มียุงรบกวนให้คนในชุมชนต้องเกิดปัญหามันต้นทุนที่ต่ำกว่าการเลี้ยงสุกรแบบทั่วไป(ภัทรพร, ยุพินและศิริลักษณ์, 2553) โดยจะเน้นไปที่การใช้วัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติจึงช่วยลดต้นทุนได้มากและยังเป็นการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างพืชกับการเลี้ยงสุกร ถ้าปลูกพืชเกษตรกรก็สามารถนำพืชหรือเศษพืชผักและผลไม้มาเป็นส่วนผสมในอาหารของสุกรพื้นคอกก็สามารถนำไปใช้เป็นปุ๋ยชีวภาพให้กับพืชและปรับโครงสร้างดินให้ดีขึ้นได้ส่งผลให้การเลี้ยงสุกรและการปลูกพืชมีต้นทุนการผลิตลดลงผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยในผลผลิตเพราะมีการหลีกเลี่ยงใช้สารเคมีหรือยาปฏิชีวนะ(สุกิจ, 2553)

หมู่บ้านทุ่งขามเป็นส่วนหนึ่งของตำบลไชยสถานจังหวัดน่านประชากรส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรส่วนมากปลูกข้าวโพดทานาและเลี้ยงสัตว์ประชากรส่วนหนึ่งเลี้ยงหมูหลุมและมีกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูหลุมในหมู่บ้านทุ่งขามมีเยาวชนไทยที่เป็นสมาชิกอยู่จำนวน6คนได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิโครงการหลวงในการให้คำปรึกษาด้านผู้ประกอบการและ

การเกษตรอย่างยั่งยืนอีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากสถานที่ราชการต่างๆ โดยตรงในการรับซื้อเนื้อหมูหลุมทั้งเนื้อหมูสด และเนื้อหมูที่ได้รับการแปรรูปมาแล้วเพื่อไม่ให้ชาวบ้านต้องไปซื้อขายผ่านพ่อค้าคนกลางนั้นให้เกษตรกรและคนในชุมชนได้มีการพึ่งพาอาศัยกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการเลี้ยงหมูหลุมของเยาวชนไทยในจังหวัดน่าน โดยมีขอบเขตการศึกษาถึงการดำเนินการเลี้ยงหมูหลุมโดยอิงหลักการเกษตรยั่งยืนและการเพิ่มมูลค่ารวมถึงช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่เกษตรกรผู้เป็นเยาวชนไทยในตำบลไชยสถานจังหวัดน่านผู้เลี้ยงหมูหลุมเพื่อเป็นแนวทางการศึกษาให้กับเกษตรกรไทยผู้ที่มีความสนใจในการเลี้ยงหมูหลุม

จุดประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มคนเลี้ยงหมูหลุมกึ่งอินทรีย์ของคนรุ่นใหม่ในหมู่บ้านทุ่งขาม
2. เพื่อศึกษาการจัดการการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จากหมูหลุมกึ่งอินทรีย์

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบการศึกษาโดยศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นการแก้ปัญหาทางด้านการเงินให้กับประชาชน และเป็นการสร้างความยั่งยืนให้กับคนในชุมชน เพราะมีการสนับสนุนให้เห็นคุณค่าทรัพยากรภายในท้องถิ่น เพื่อที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว (ซงพลและอุทิศ, 2556) ระบุความหมายของวิสาหกิจชุมชน (SMCE หรือ small and micro community) ว่าเป็นกิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรืออื่นๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน หรือการประกอบการเพื่อการจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ทุนของชุมชนจะรวมถึงทรัพยากร ผลผลิตทางการเกษตร ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่นปัจจุบันมีกลุ่มวิสาหกิจจำนวนมาก ทำให้มีผลิตภัณฑ์ต่างๆ มากมาย สินค้าของแต่ละกลุ่มจะซ้ำกับของกลุ่มอื่นได้ สินค้าที่หลากหลายด้วยความที่สินค้าไม่มีความแตกต่าง มีความใกล้เคียงกัน ส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความยุ่งยากในการตัดสินใจซื้อ การออกแบบสินค้าเป็นตัวแทนที่สำคัญเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง ให้สินค้าเป็นที่จดจำ สินค้าที่ดีจะต้องมีบรรจุภัณฑ์ที่ดีด้วย เนื่องจากบรรจุภัณฑ์สามารถทำหน้าที่ส่งเสริมการขาย กระตุ้นยอดขายให้เพิ่มขึ้น (นพวรรณ, 2555)

การแปรรูปอาหารเป็นการถนอมอาหาร (food preservation) เนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้เพื่อการแปรรูปเป็นวัตถุดิบทางการเกษตรเช่นผักผลไม้เนื้อสัตว์นมซึ่งวัตถุดิบเหล่านี้เสื่อมเสียได้ง่ายการแปรรูปอาหารมีวัตถุประสงค์เพื่อยืดอายุการเก็บรักษารักษาคุณภาพอาหารด้านต่างๆ ให้ใกล้เคียงของสดชะลอและป้องกันการเสื่อมเสีย (food spoilage) ของอาหารทั้งการเสื่อมเสียเนื่องจากจุลินทรีย์ (microbial spoilage) การเสื่อมเสียเนื่องจากปฏิกิริยาทางเคมีและการเสื่อมเสียทางกายภาพ เพื่อให้มีอาหารบริโภคได้ตลอดทั้งปีและสามารถจำหน่ายได้กว้างขวางขึ้นและยังเป็นการเพิ่มมูลค่า (value added) ให้กับอาหารทำให้ผู้ประกอบการได้รับผลกำไรซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักที่ขับเคลื่อนอุตสาหกรรมอาหารการเพิ่มมูลค่าอาหารอาจ

ทำได้หลายมิติเช่น ในแง่ของการผลิตอาจพิจารณาเรื่องการใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบอย่างคุ้มค่าเพิ่มผลผลิตลดการสูญเสียเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์แปรรูปอาหารในด้านการตลาดการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์อาหารที่ดึงดูดความสนใจหรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีความแตกต่างสำหรับผู้บริโภคเฉพาะกลุ่มเพิ่มความหลากหลายให้กับผลิตภัณฑ์อาหารทำให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างกว้างขวางและตอบสนองผู้บริโภคกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษเช่นอาหารสำหรับเด็กอาหารสำหรับผู้รักสุขภาพอาหารสำหรับนักกีฬา (พิมพ์เพ็ญ, 2556)

ลักษณะทั่วไปของสุกรและลักษณะการเลี้ยงสุกรในประเทศไทยสุกรเป็นสัตว์เลือดอุ่น ไม่มีต่อมเหงื่อมีชั้นไขมันใต้ผิวหนังหนานิสัยชอบน้ำต้องการคอกที่มีอากาศถ่ายเทดีและอากาศอบอุ่นอุณหภูมิประมาณ 25-29 เซลเซียสหรือ 78-85 ฟาเรนไฮต์และมีอุณหภูมิร่างกายคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงสุกรเป็นสัตว์ที่ไม่ทนต่อสภาพอากาศร้อนซึ่งอากาศร้อนจะมีผลต่อปริมาณการกินอาหารประสิทธิภาพการใช้อาหารรองค้ประกอบของเนื้อการสืบพันธุ์และการให้ผลผลิตอื่น ๆ การเลี้ยงสุกรในประเทศไทยมีการเลี้ยงอยู่สองประเภทคือการเลี้ยงแบบหลังบ้านและเลี้ยงแบบอุตสาหกรรมการเลี้ยงสุกรแบบหลังบ้านเป็นการเลี้ยงสุกรขนาดเล็กที่มีการจัดการเลี้ยงที่ไม่มีคุณภาพทั้งด้านสุขภาพและด้านอาหารของสุกรขาดพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ในการผสมพันธุ์สุกรต้องเสียเงินในการจ้างพ่อพันธุ์แม่พันธุ์สุกรทำให้เกิดปัญหาคือการเลี้ยงไม่คุ้มทุนต่างจากการเลี้ยงแบบอุตสาหกรรมที่มีการดูแลอย่างถูกต้องมีสัตวบาลคอยควบคุมและตรวจสอบสุขภาพของสุกรในเวลาต่างๆมีการรักษาโรคอย่างมีมาตรฐานเน้นการผลิตจำนวนมากดังนั้นจะไม่ปล่อยให้แม่พันธุ์ไม่ผสมพันธุ์(มงคล, วิชัยและฉลองศรี, 2554)

การเลี้ยงหมูหลุมเป็นการเลี้ยงหมูโดยปลอดจากสารเคมีและยาปฏิชีวนะเป็นการเลี้ยงหมูในโรงเรือนที่มีการขุดดินลึกประมาณ 90 เซนติเมตรและทำรั้วกันพื้นคอกจะปูด้วยแกลบผสมกับดินมีการใช้อาหารจากพืชผักสับละเอียดเช่นหอยกกล้วยมะละกอดิบ เป็นต้นผสมกับอาหารที่มีคุณค่าทางอาหารสูงและอาหารเสริมเมื่อจำเป็นต้องใช้เพื่อให้เหมาะกับสภาพร่างกายของสุกรประโยชน์ของการเลี้ยงหมูหลุมคือไม่ส่งกลิ่นเหม็นสร้างมลภาวะทางกลิ่นให้กับสิ่งแวดล้อมช่วยลดต้นทุนด้านอาหารลดต้นทุนด้านแรงงานไม่เป็นภาระกับเกษตรกรเพราะไม่ต้องคอยกวาดทำความสะอาดคอกและยังสร้างปุ๋ยได้อีกด้วย (โชคชัยสารกิจ, 2549) ธรรมชาติของสุกรนั้นเป็นสัตว์ชอบขุดคุ้ยใช้เวลาในการกินและเคี้ยวอาหารซึ่งการเลี้ยงสุกรแบบอุตสาหกรรมนั้นขัดกับธรรมชาติของสุกรเป็นอย่างมากเพราะมักให้อาหารชิ้นและสุกรมีเวลาในการกินอาหารน้อยและเลี้ยงในพื้นที่จำกัดทำให้สุกรเกิดความเครียดและอ่อนแอการเลี้ยงสุกรแบบอุตสาหกรรมจึงต้องใช้ยาปฏิชีวนะและรักษาโรคมามากมายต่างจากการเลี้ยงหมูหลุมที่นำผลผลิตจากการเกษตรมาสร้างประโยชน์ในการหลีกเลี่ยงการใช้ยาปฏิชีวนะมีการเลี้ยงแบบในพื้นที่ว่างกับสุกรได้ใช้ชีวิตตามธรรมชาติจึงทำให้สุกรอารมณ์ดีและมีสุขภาพแข็งแรง

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและการสร้างมูลค่าเพิ่มหมูหลุมกึ่งอินทรีย์โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ประกอบการธุรกิจหมูอ้อมทุ่งขามจังหวัดน่านคือ นายอัครชัย ชาวโนชัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากวิทยานิพนธ์หนังสือนิตยสารวารสารบทสัมภาษณ์และบทความทางวิชาการรวมถึงการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ห้องสมุดระบบสืบค้นหาทางอินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องและรายละเอียดจากข้อมูลทางภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ได้แนวทางการทำแบบสัมภาษณ์(Interview protocol) ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth Interview)กับผู้ประกอบการธุรกิจหมู๋มุ้งงามจังหวัดน่านคือนายอดุลย์ชาวโนไชย โดยผู้วิจัยจดบันทึกและบันทึกเสียงด้วยตนเองจากนั้นจึงสรุปประเด็นสำคัญด้วยการถอดเทปการสนทนาแบบคำต่อคำ (Verbatim) และอ่านบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักทุกรายละเอียดเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามสรุป และเรียบเรียงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบเชิงพรรณนา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่แนวคำถามในการสัมภาษณ์ที่ได้จากการทบทวนเอกสารสมาร์ทโฟนสมุดบันทึกปากกาและผู้วิจัยในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในงานวิจัย

4. ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

อรุณีอ่อนสวัสดิ์ (2551, หน้า282) สรุปไว้ว่าเนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพไม่เน้นข้อมูลเชิงปริมาณการเก็บข้อมูลจึงไม่เน้นที่การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนั้นความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลจึงฝากไว้ที่คุณภาพของผู้วิจัยและการตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์โดยจะต้องตรวจสอบข้อมูลในขณะที่เก็บข้อมูลอยู่ในภาคสนามและเมื่อออกจากภาคสนามก็ต้องมีการตรวจสอบอีกครั้งเพื่อพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้นั้นเพียงพอที่จะตอบคำถามวิจัยได้หรือไม่และข้อมูลที่ได้รับความถูกต้องน่าเชื่อถือเพียงไรการตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพนิยมใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Method) ซึ่งกระทำได้3ลักษณะได้แก่

1) การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านข้อมูลเป็นการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลในด้านของสถานที่เวลาและบุคคล เพื่อพิจารณาว่าถ้าเก็บข้อมูลต่างสถานที่ต่างเวลาและผู้ให้ข้อมูลไม่ใช่บุคคลคนเดียวกับข้อมูลที่ได้นั้นจะเหมือนเดิมหรือไม่

2) การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านผู้วิจัยเป็นการตรวจสอบข้อมูลว่าถ้ามีการเปลี่ยนผู้เก็บข้อมูลเป็นผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้วิจัยข้อมูลและผู้เก็บข้อมูลแต่ละคนสามารถได้ข้อมูลที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรถ้าผู้เก็บข้อมูลทุกคนพบว่าข้อมูลที่ได้มีความเหมือนตรงกันแสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาที่มีความถูกต้อง

3) การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านวิธีการเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากวิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายแล้วได้ข้อมูลที่มีความตรงกันแสดงว่าข้อมูลที่ได้มีความถูกต้อง

ขอบเขตการวิจัย

เรื่อง“แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและการสร้างมูลค่าเพิ่มหมู๋มุ้งงามอินทรีย์ของคนรุ่นใหม่”มีขอบเขตการศึกษาวิจัยดังนี้

เริ่มจากการศึกษาธรรมชาติของสุกรลักษณะการเลี้ยงสุกรในประเทศไทยและแนวทางการเลี้ยงหมูหลุมโดยศึกษา
ทฤษฎีการเลี้ยงสุกรแบบกึ่งชีวภาพและการเลี้ยงสุกรแบบอินทรีย์รวมถึงการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด(4Ps)ในเรื่องของช่อง
ทางการจัดจำหน่ายเนื้อสุกรแปรรูปของธุรกิจหมูยืมทุ่งขาม โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักคือผู้ประกอบการธุรกิจหมูยืมทุ่งขาม
จำนวนรายชื่อ นายอดุลย์ชาวน โขชัยพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยคือฟาร์มหมูหลุมหมู่บ้านทุ่งขามตำบลไชยสถานอำเภอเมือง
จังหวัดน่าน ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม2560ถึงเดือนพฤษภาคม2560

ผลการศึกษา

ประวัติความเป็นมา

หมูยืมทุ่งขามตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งขามหมู่8ต.ไชยสถานอ.เมืองน่านจ.น่านมีสมาชิกจำนวน10คนเริ่มมาจากการก่อตั้ง
กองทุนหมูอินทรีย์ประจำหมู่บ้านของกลุ่มสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอ
เมืองน่านร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปีพ.ศ.2553แต่เดิมชาวบ้านเลี้ยงหมูแบบธรรมชาติแต่ประสบปัญหาโรคคั่นทุ่น
อาหารและคั่นทุ่นยาปฏิชีวนะสูงมีกลิ่นเหม็นมีน้ำเสียไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหมูป่วยง่ายเนื่องจากการดูแลที่ไม่มีคุณภาพ
และไม่มีพ่อพันธุ์ที่ดีต้องใช้พ่อพันธุ์ข้างที่ไม่มีประวัติชัดเจนทำให้คิดโรคได้ง่าย

ปีพ.ศ. 2555ได้เริ่มการเลี้ยงหมูหลุมกึ่งอินทรีย์โดยการเลี้ยงแบบธรรมชาติให้อาหารจะสลับระหว่างอาหารสำเร็จรูป
กับผักผลไม้สดที่ไม่ได้คุณภาพจากไร่เพื่อลดคั่นทุ่นอาหารพื้นคอกเป็นแบบกึ่งหลุมเพื่อประยุกต์ให้เหมาะสมกับ
สภาพแวดล้อมมากที่สุดใช้วัสดุรองพื้นที่หาง่ายตามท้องถิ่นเช่นแกลบเน้นเทคนิคการจัดการคอกไม่ให้มีน้ำเสียจากฟาร์มมูล
สัตว์สามารถกำจัดในคอกโดยการทำงานของจุลินทรีย์ของเสียเหล่านั้นถูกนำกลับมาเป็นปัจจัยในการปลูกพืชและเริ่มมีการ
ทดลองปล่อยมูลลงพื้นที่โล่งซึ่งต่อจากคอกทำให้หมูแสดงพฤติกรรมได้อย่างอิสระมากขึ้นหมามีอารมณ์ดีสุขภาพแข็งแรง
และเป็นการเสริมสร้างสวัสดิภาพสัตว์ได้สุกรแม่พันธุ์และมีคุณภาพซากเนื้อหมูที่ดีปีพ.ศ.2556นายอดุลย์ชาวน โขชัย
เกษตรกรรุ่นใหม่ลูกหลานของชาวทุ่งขามได้เข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนหมูอินทรีย์ประจำหมู่บ้านเป็นแรงกระตุ้นหลักในการ
ส่งเสริมการเลี้ยงและประกอบธุรกิจหมูหลุมครบวงจรจนสามารถเปิดเชิงขายเนื้อหมูสดเนื้อหมูแปรรูปและจดทะเบียนตั้ง
เป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงหมูบ้านทุ่งขาม ปีพ.ศ.2559สร้างห้องคัดแต่งแปรรูปเนื้อหมู

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

นายอดุลย์ชาวน โขชัยเห็นปัญหาที่สะสมมานานของชาวบ้านคือไม่สามารถลดคั่นทุ่นอาหารและยังต้องนำเนื้อหมูไป
ขายให้กับพ่อค้าคนกลางที่ใ้ราคาต่ำจึงเขียนแผนธุรกิจหมูหลุมครบวงจรคือเลี้ยงเองแปรรูปเองขายเองกล่าวคือเลี้ยงหมูให้
มีสุขภาพดีได้เนื้อหมูสดที่มีคุณภาพไร้สารเร่งเนื้อแดงหรือยาปฏิชีวนะสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูปเนื้อหมูสดให้ได้ตาม
ความต้องการของตลาดและช่วยสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน โดยการเปิดเชิงขายเนื้อหมูเองลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง
ในการขายจึงเขียนแผนโภชนาการคุณค่าทางอาหารที่ดีให้กับสุกร โดยควบคุมไม่ให้กินอาหารสำเร็จรูปมากเกินไปซึ่งจะทำ

ให้หมูมีน้ำหนักเกิน โดยใช้ผักสดที่ไม่ได้คุณภาพจากไร่ผสมกับอาหารสำเร็จรูปและอาหารเสริมตามน้ำหนักและช่วงวัยของสุกร

การพัฒนาของวิสาหกิจชุมชนมุ่งเน้นถึงกลยุทธ์ทางการตลาดทั้ง4ด้านได้แก่

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product)

นายอัครชัยเขียนแผนธุรกิจเสนอแหล่งทุนสร้างห้องคัดแต่งแปรรูปเนื้อหมูที่มีคุณภาพตามระบบมาตรฐานสากล โดยผ่านการรับรองมาตรฐานการผลิตที่ดีทางอาหาร(GMP)ของสำนักงานสาธารณสุขของจังหวัดน่านนำมาใช้ในการคัดแต่งเนื้อหมูสดเป็นหมูสไลด์หมูสามชั้นเป็นต้นและแปรรูปเนื้อหมูหาลุมให้เป็นสินค้าหลากหลายชนิดตามความต้องการของตลาดคือ หมูหาลุมแดดเดียวกุนเชียงหมูหาลุมແໜ່ມหมูห่อใบตองแค้นหมูภายใต้ชื่อสินค้า“หมูยืมทุ่งขาม”

กลยุทธ์ราคา (Price)

ใช้นโยบายกำหนดราคาเดียว (One Price Policy) คือขายสินค้าชนิดเดียวกันปริมาณเท่ากันราคาเดียวกันให้กับผู้บริโภคทุกรายในราคาเดียวกัน

- สินค้าสด ได้แก่ สันนอกสันในสามชั้นและซี่โครงบรรจุแพคเกจจิ้งครั้งกิโลกรัมราคา80บาท
- สินค้าแปรรูป ได้แก่ กุนเชียงหมูหาลุม200กรัม ราคาแพคเกจจิ้ง100บาทหมูหาลุมแดดเดียว125กรัมราคาแพคเกจจิ้ง75บาท แค้นหมูห่อใบตองแพคเกจจิ้ง5ชิ้นราคาแพคเกจจิ้ง75บาท

ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)

- มีขายที่สถานที่ในจังหวัดน่าน ได้แก่ตลาดสี่เหลี่ยมหน้าศาลากลางหลังเก่าตลาดสี่เหลี่ยมบักชีน่านที่เชียงใหม่บ้านทุ่งขามขายตามงานสินค้าเกษตรอินทรีย์ทั่วจังหวัดน่านและกรุงเทพมหานคร
- ขายออนไลน์ตามช่องทางการจัดจำหน่ายต่างๆเช่นตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์กองส่งเสริมและบริหารระบบตลาดกรมการค้าภายในตามFacebookเพจหมูยืมทุ่งขามและ Facebook เจ้าของนายอัครชัยชาวโน้ชขามเป็นต้นโดยจัดส่งสินค้าทั่วประเทศ

การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

การประชาสัมพันธ์จะให้ความสำคัญกับสินค้าที่มีคุณภาพปลอดภัยพิชิตชาติดีนายอัครชัยเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนขณะนี้ขนาดเล็กและไม่มีต้นทุนเพียงพอที่จะประชาสัมพันธ์เชิงการโฆษณาจึงใช้การบริหารลูกค้าสัมพันธ์สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริโภคสร้างความรู้สึกพึงพอใจเกิดการซื้อซ้ำกลายเป็นการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก (Word of Mouth) ให้ผู้บริโภคใหม่เกิดการรับรู้ในตัวผลิตภัณฑ์

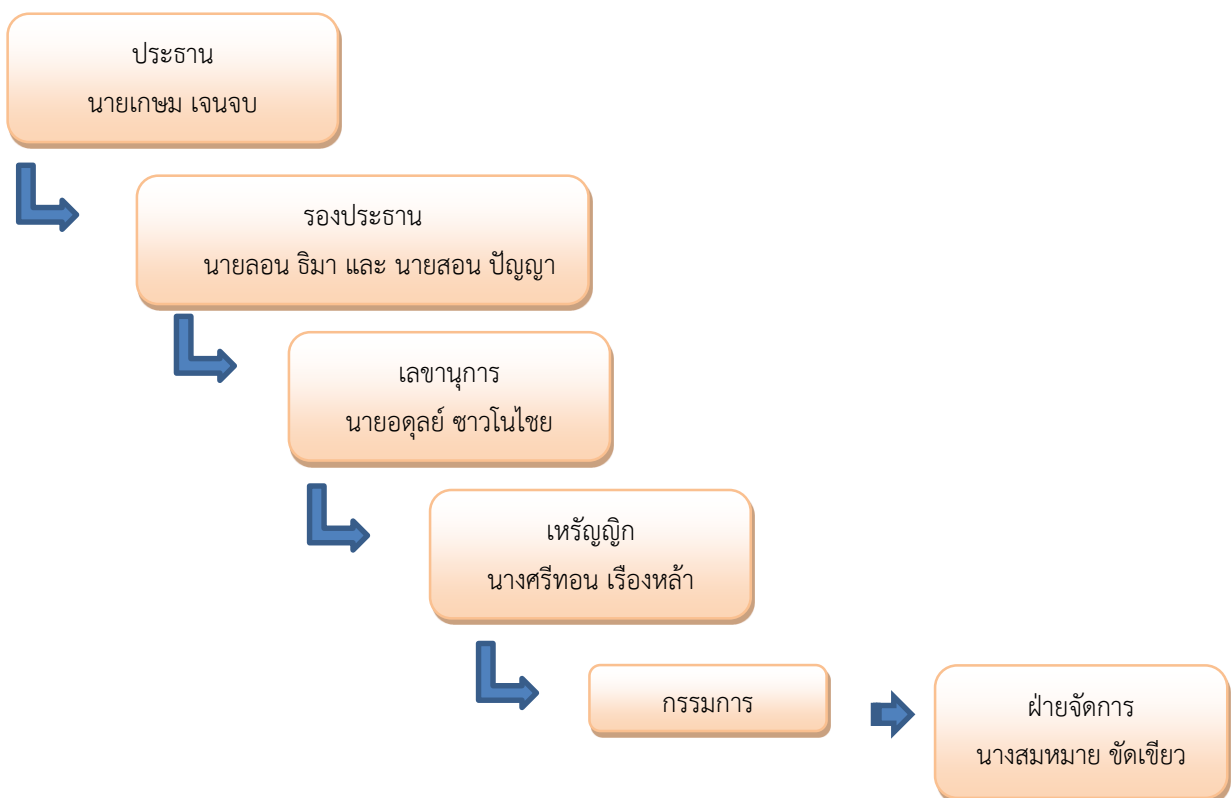
แผนการพัฒนาในอนาคต

มีแผนพัฒนาการสร้างโรงผลิตอาหารสุกรได้เองโดยคนในชุมชนเพื่อลดต้นทุนทั้งต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรที่จะเกิดขึ้นภายหลังและสร้างโรงจัดเก็บคลังอาหารสุกรไว้เพื่อป้องกันวัตถุดิบการผลิตไม่เพียงพอและพัฒนาโรงคัดแต่งให้ได้มาตรฐานให้ผลิตสินค้าได้มากยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและรองรับความต้องการของตลาดที่เพิ่มมากขึ้นในยุคปัจจุบันที่ผู้บริโภคนิยมสินค้าที่ปลอดภัย

การวางแผนการดำเนินงาน

คณะกรรมการบริหาร

อภิปรายผลการศึกษา

การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพื่อแก้ปัญหาและสร้างคุณภาพชีวิตให้กับคนในชุมชน (รัชณี, 2550) ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง สร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคงให้กับคนในชุมชน ทำให้เกิดความสามัคคีร่วมกัน จากการนำอาชีพที่มีอยู่มาพัฒนาให้ยั่งยืน และการเลี้ยงหมูหลุมกึ่งอินทรีย์ก็เป็นส่วนทำให้เกิดความยั่งยืนจาก

การกำจัดมูลเสียได้เอง (ศิริลักษณ์, 2014) การจัดการของเสียของฟาร์มได้แก่มูลสัตว์น้ำเสียก๊าซและกลิ่นซากสัตว์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการจัดการเลี้ยงดูสัตว์ให้มีศักยภาพการผลิตที่ดี

การใช้ผักจาก ไร่สวนและผักตามท้องถิ่นผสมกับอาหารสำเร็จรูป ช่วยลดต้นทุนและทำให้รายได้เพิ่มขึ้น (ธีระวัฒน์, ยุทธนาและวุทธิชัย, 2554) อาหารสำเร็จรูปผสมกับธัญพืชในท้องถิ่นเป็นการประยุกต์แนวทางการเพาะเลี้ยงใช้ประโยชน์จากธรรมชาติช่วยลดค่าใช้จ่ายอาหารลงถึง 30 เปอร์เซ็นต์ คิดเป็น 3000-6000 บาท

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและการสร้างมูลค่าเพิ่มสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจหมุนเวียนครบวงจร จะเป็นตัวสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้นลดความเสี่ยงกับราคาที่เปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหาถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง (วารสารสัตว์เศรษฐกิจ, 2010) สูตรที่ไม่ได้มาตรฐานจะแก้ปัญหาโดยการนำไปชำแหละและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆจำหน่ายช่วยแก้ปัญหาการถูกกดราคาและเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสุกรจากการที่ราคาสุกรหน้าฟาร์มมีโอกาสเกิดความผันผวนแม้ปัจจุบันราคาอยู่ในเกณฑ์ดีผู้เลี้ยงพอมีกำไรแต่อนาคตราคาอาจตกต่ำจนขาดทุนได้ส่งผลให้เกษตรกรต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือต่อยอดทำธุรกิจแปรรูปเนื้อสุกรเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆเพื่อเพิ่มมูลค่าและช่องทางจำหน่าย

พัฒนาวิสาหกิจ โดยการมุ่งเน้นไปเรื่องกลยุทธ์ทางการตลาดทั้ง 4 ด้าน เพื่อตอบ โจทย์ความต้องการให้ตรงกับกลุ่มผู้บริโภคมากที่สุด คอตเลอร์, ฟิลลิป (2546: 24) กล่าวว่าส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) หมายถึงเครื่องมือทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ซึ่งกิจการผสมผสานเครื่องมือเหล่านี้ให้สามารถตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมายส่วนประสมการตลาดประกอบด้วยทุกสิ่งทุกอย่างที่กิจการใช้เพื่อให้มีอิทธิพลโน้มน้าวความต้องการผลิตภัณฑ์ของกิจการ

จากการสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค โดยการให้ผู้บริโภคบอกต่อกับผู้บริโภคด้วยกันเอง ผู้บริโภคจะรับรู้ถึงความจริงใจมากกว่าผู้ผลิตเป็นคนบอก(สุจิต, 2011) การบอกต่อมีความสำคัญในการทำธุรกิจในยุคปัจจุบันเพราะถ้าผู้บริโภคประทับใจก็จะกลายเป็นผู้บอกต่อ (Talker) โดยการถ่ายทอดประสบการณ์ □ จากการใช้สินค้าหรือบริการ ไปยังบุคคลใกล้ชิดรอบๆตัวเสมือนการสร้างเครือข่ายสังคมของตนเอง (Social Network) นอกจากนี้ยังอาจผสมผสานกับความรู □ สักส่วนตัวอารมณ์ความประทับใจที่อยากให้คนที่เขารู้จักมีโอกาสใช้สินค้าหรือบริการนั้นๆประการต่อมาผู้บอกต่อยังสามารถเลือกกลุ่มเป้าหมายได้ตรงกว่าไม่ว่าจะเป็นบุคคลในครอบครัวเพื่อนฝูงการบอกต่อนอกจากจะเป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือแล้ว □ ว ยังมีความสามารถในการชักจูงโน้มน้าวบุคคลใกล้ชิดให้ใช้สินค้าและบริการได้ดีอีกด้วยจนปัจจุบันนักการตลาดยอมรับว่าการสื่อสารการตลาดตลาดรูปแบบนี้เป็นสื่อที่ผู้บริโภคสร้างขึ้นที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุดและผู้บริโภคชาวไทยมากถึง 85% เชื่อคำแนะนำจากบุคคลอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มีข้อเสนอแนะต่างๆดังนี้

1. การพัฒนาวิสาหกิจด้านการบริหาร จัดการเลือกตั้งผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกทุกคนเพื่อจัดการดูแลกิจกรรมต่างๆของชุมชนอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบได้ มีการจัดการเงินกองกลางจัดสรรอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส เพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมของชุมชน แบ่งปันเป็นเงินออมสนับสนุนสมาชิกใหม่เพื่อประกอบการลงทุน หรือสมาชิกเก่าที่ประสบปัญหาด้านการเงินเป็นต้น มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจถึงประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน การสร้างกิจกรรมส่วนรวมในชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของสมาชิก
2. การพัฒนาด้านการผลิต ปรับปรุงด้านสถานที่การผลิตที่มีมาตรฐาน ลงทุนซื้อเครื่องจักรทุนแรงเพื่อลดต้นทุนด้านเวลาและการเงิน บันทึกข้อมูลการผลิต จำนวน ต้นทุน และตรวจสอบคุณภาพการผลิตเพื่อตรวจสอบคุณภาพของสินค้า การขึ้นเสนอเพื่อรับตราสัญลักษณ์ความมีมาตรฐานของสินค้าเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของคุณภาพสินค้า
3. การพัฒนาด้านการตลาด การสร้างความรู้ด้านการตลาดให้กับสมาชิก ประชาสัมพันธ์และการขายสินค้าหลากหลายช่องทาง

เอกสารอ้างอิง

ธีระวัฒน์ จันทิก, ยุทธนา คล้ายอยู่ และ วุทธิชัย ลิ้มอรุณทัย. (2554). ประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตและต้นทุนการเลี้ยงสุกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่จังหวัดนครปฐม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนครและอุทิศ สังข์รัตน์. (2556). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นพวรรณชีวาอริ. (2555). การวิจัยและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมูแปรรูปเพื่อส่งเสริมการขาย กรณีศึกษาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมูแปรรูปในชุมชนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม. สาขาานวัตกรรมการออกแบบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิมพ์เพ็ญพรเฉลิมพงศ์. (2556). วัตถุประสงค์ของการแปรรูปอาหาร. ศูนย์เครือข่ายข้อมูลอาหารครบวงจร [ออนไลน์]. สืบค้นจาก : <http://www.foodnetworksolution.com/wiki/word/3109/วัตถุประสงค์ของการแปรรูปอาหาร>. [25กรกฎาคม 2560].

ภัทราพรภุมรินทร์, ยูพินบุญจุฬาและศิริลักษณ์เงินขาว. (2553). การประเมินประสิทธิภาพการผลิตของหมูหลุม. คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เมธา ขวยเจริญ. (2553). ฟาร์มสุกร. สถาบันเพิ่มผลผลิตสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กรุงเทพมหานคร : บริษัทรัตนศักดิ์ฟาร์ม(1995)จำกัด.

มงคลเตชะกำแพง, วิชัยทันตศุภการักษ์และฉลองศรีพล โขธา. โครงการกองทุนหมูอินทรีย์ประจำหมู่บ้าน. คณะสัตวแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองน่านจังหวัดน่าน.

รัชนิรุปรหล่อ. (2550). แนวทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืนและเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.

วารสารสัตว์เศรษฐกิจ. (2010).ธุรกิจแปรรูปเนื้อสุกร.[ออนไลน์], สืบค้นจาก :<http://www.thaiswine.org/Portals/4/ธุรกิจแปรรูปเนื้อสุกร.pdf>. [26พฤษภาคม2560].

ศิริลักษณ์วงศ์พิเชษฐ. (2014).การเพิ่มมูลค่าของเสียจากการผลิตสัตว์.สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุกิจดิษฐ์. (2554). การเลี้ยงสุกรแบบธรรมชาติ (หมูหลุม)(ฉบับปรับปรุงใหม่ 2553). สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตรมหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สุจิตผลเจริญ. (2011). อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดแบบปากต่อปาก. [ออนไลน์], สืบค้นจาก :<http://www.prthailand.com/images/articles/อิทธิพลของการสื่อสารการตลาด.pdf>. [27พฤษภาคม2560].

อรุณีอ่อนสวัสดิ์. (2551). ระเบียบวิธีวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่3). ภาควิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร.